ДЕТСКА ГРАДИНА № 40 „ПРОФ. Д-Р Г. АНГУШЕВ“, СО РАЙОН „ТРИАДИЦА”
гр.София 1404, ул. „Метличина поляна“ № 10, тел.: 02/ 859 1115
e-mail: cdg_40@abv.bg; www.dg40-angushev.com

УТВЪРЖДАВАМ: П
ДИРЕКТОР НА ДГ № 40 „ПРОФ. Д-Р Г. АНГУШЕВ“
ВЕСЕЛИНА ГЕОРГИЕВА
Със Заповед № РД 15-8-7/21.09.2026 г.
в сила от 21.09.2026 г.

СЪГЛАСУВАЛ: П
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ
АНТОН НИКОВ

МОДЕЛ ЗА АДАПТАЦИЯ

НА ДЕТЕТО В ДЕТСКАТА ГРАДИНА /ЯСЛА/,
С МЕРКИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПЛАВЕН ПРЕХОД НА ДЕТЕТО ОТ СЕМЕЙНАТА СРЕДА КЪМ ДЕТСКАТА ГРАДИНА /ЯСЛА/ - ДГ № 40 „ПРОФ. Г. АНГУШЕВ“

Адаптацията представлява система от определени действия и процеси, с помощта на които се осъществява преходът от нестабилно към относително устойчиво равновесие между организма и средата. Социалната адаптация може да се определи като процес на активно приспособяване на индивида към новите условия на социалната среда. В психолого-педагогически аспект този процес се състои в изграждане на хармонични взаимоотношения между детето и обкръжаващата го среда в детската градина/ясла.

Периодът на адаптация на детето се отличава с особена деликатност и поради това обстоятелство откроява необходимостта към него да се подхожда внимателно и с търпение както от страна на екипа в детската градина/ясла, така и от страна на семейството. Адаптацията е процес сложен и строго индивидуален.

Периодът на ранното детство е съпроводен от интензивно физическо и психическо развитие на детето. Поради това обстоятелство, всяко изискване за промяна в неговото поведението води най-напред до нарушения в емоционалното му състояние и предизвиква емоционално напрежение, безпокойство, потиснатост. Затова и адаптацията към детската градина/ясла често е съпроводено от трудности и съпротива от детето.

Факторите, които оказват влияние върху процеса на адаптация, от една са свързани със заобикалящата детето среда, а именно:

- социално-икономическите, социокултурните и екологическите особености на страната и региона, в който живее детето;
- програмите за обучение; личността на възрастния, неговата компетентност, стил, състоянието на материално-техническата база, санитарно-хигиенните условия и др. в детската градина, в която постъпва детето;
- материалните, жилищно-битовите условия на семейството; общокултурното равнище на родителите, техният социален статус, характера на отношенията в семейството, стилът на семейното възпитание;
- характерът на общуване между възрастните и децата, както и между самите деца в детската група и др.

От друга страна са факторите, които са свързани с биологичните и психологическите особености на детето, а именно:

- особености на нервната система (нейният тип): сила, подвижност, уравновесеност или неуравновесеност на нервните процеси;
- състояние на здравето;
- индивидуални и възрастови особености (различия в условията за живот и възпитание);
- двигателна активност;

- възрастта, в която детето постъпва в детската градина/ ясла;
- развитие на навиците за самообслужване;
- равнище на формираност у детето на умения за общуване със заобикалящите го хора и предмети, особено с децата на неговата възраст.

Следва да се обърне внимание на факта, че и двете групи фактори се намират в неразривно единство, постоянно си взаимодействат и могат да оказват както положително, така и отрицателно въздействие върху процеса на социалната адаптация на детето.

Всички деца преминават през всички стадии, присъщи на прихичното развитие. Но различните деца извървяват този път различно в зависимост от съотношенията на факторите за развитие: наследственост, среда, семейство, възпитание. Учителите/мед. сестри трябва да познават законите на психичното развите на децата, за да могат да организират и ръководят техните основни дейности по такъв начин, че да осигурят в педагогическата си дейност максимална социална ефективност.

За осигуряването на бързо и лесно приспособяване на детето към средата в детската градина е необходимо е учителите/мед. сестри да знаят психологическите механизми на приспособяването.

Приспособяването е процес на уравновесяванне между организма на детето и средата, в която то живее. В този процес на уравновесяване /приспособяване/ взима активно участие цялата психика на детето - и волевите, и емоционалните, и познавателните процеси. Не е достатъчно само на детето да му е весело и приятно, за да се приспособи бързо и леко. На първо място в този процес на приспособяване имат значение познавателните процеси. В семейната среда детето познава всичко наоколо, знае мястото му и се чувства спокойно. Новото е неизвестно и то плаши детето. Затова първата грижа на приспособяването е детето да се запознае с новата среда и постепенно да се свърже с нея. За осъществяване на постепенното приспособяване особено голямо значение има присъствието на майката, която отначало съпровожда детето в новата среда. Необходимо е само да се организира добре този момент така, че присъствието на майката да не пречи, а да помага при организацията на деня на децата в детската група.

Процесът на приспособяване всъщност е установяване на система от нервни връзки, т. е. на динамичен стереотип. Този процес има индивидуална продължителност, която зависи не само от обективните особености на средата, но и от субективните възрастови и индивидуални особености на детето.

Като особено важно условие за избягване на усложненията по време на адаптацията е необходимо осигуряването на плавен преход на детето от семейната среда към детската градина/ясла, който следва да включва няколко етапа: подготвителен (за деца и родители) и

самостоятелен престой на детето в детската градина/ясла.

ОБЩА ЦЕЛ: Преодоляване до максимум негативните преживявания на деца, постъпващи в детската градина /ясла.

Конкретни (специфични) цели:

I. Изграждане на семейна общност в рамките на детската градина/ясла.

II. Изграждане на доверие в детската градина/ясла и учителите/мед. сестри, които ще се грижат за детето.

III. Споделяне на опит в рамките на детската градина/ясла, в т.ч. и със семейната общност.

IV. Подпомагане процеса на педагогизация на семейството.

V. Взаимно опознаване, мотивиране и създаване на положителни нагласи.

***I Етап: ПОДГОТВИТЕЛЕН* — включващ повишаване на предварителната подготовка и компетенции по същността на проблема и изработване на план за съвместна дейност.**

Дейност 1: Изграждане на подкрепяща, приемна, безопасна, мултикултурна, интерактивна среда

Мерки:

- Проучване на необходимоста от промяна и обновяване на обстановката.
- Закупуване на необходимите материали и средства за осъществяване на дейността.

Очаквани резултати: Привличаща, позитивна и развиваща за детето материална среда.

Дейност 2: Индивидуална работа със семейната общност в детската градина

Мерки:

- Проучване на наличните и прилежащи ресурси.
- Закупуване на необходимите материали и средства за осъществяване на дейността.

Очаквани резултати: Създадена позитивна среда по време на индивидуалната работа със семейната общност в детската градина/ясла.

Дейност 3: Методическа подкрепа на учители/мед. сестри

Мерки:

• Запознаване на учителите/мед. сестри/ със специализирана литература по темата - информация и разработки в интернет, в списания и книги от библиотеката в детската градина.

Очаквани резултати: Очертани граници, специфика и очаквания по проблема.

Дейност 4: Разработване на програма за прием и адаптация на децата в детската градина/ясла с включени в нея етапи, дейности, мерки за осигуряване на плавен преход на детето от семейната среда към детската градина/ясла, както и включване на родителската общност в дейностите на детската градина/ясла

Мерки:

• Създаването на алгоритъм за действията и дейностите на екипа на детската градина/ясла, който ще включва ясно и точно логическата последователност на тяхното осъществяване.

Очаквани резултати: Системен и последователен подход при осъществяване на дейностите с мерките за реализирането им.

II Етап: ОСНОВЕН — включващ реализирането на работния план Дейност 1:

Запознаване на родителите с обстановката в детската градина/ясла:

Мерки:

- Първоначално запознаване на родителите с директора на детската градина и с учителите/мед. сестри на групата, която ще посещава детето;
- Разглеждане на детската градина, групата, която ще посещава детето, спортния салон, музикален салон, двор;
- Презентиране на условията в детската градина (възможностите за обучение, игра, допълнителни дейности), вида на организацията в групите, с модела за адаптация и плавен преход на детето от семейната среда към детската градина/ясла.

<u>Очаквани резултати</u>: Родителите са се запознали с ръководството на детската градина, учителите/мед. сестри на групата, която ще посещава детето. Информирани са за материалната среда и условията за обучение, възпитание и допълнителни дейности. Родителят ще е запознат и ще може да подготви детето.

Дейност 2: Работа със семейната общност.

Мерки:

Разработване на график по който учителите /мед. сестри/ ще работят индивидуално със семейната общност.

- Осигуряване с материали за родителите от библиотеката в детската градина, предимно с консултативен и указателен характер.
- Запознаване на родителите с Програмата за адаптация и прием на децата в детската градина/ясла и прадвидените в нея мерки за осигуряване на плавен преход на детето от семейната среда към детската градина. Обсъждане и разисквания по тях.
- Запознаване на родителите с организацията на деня на детето в детската градина/ясла и правилата в детската група с цел синхронизиране на правилата и изискванията към детето.
- За да се адаптира по-добре детето, вкъщи трябва да се подкрепят същите правила и изисквания, каквито го очакват в детската градина/ясла. Защото детето много лесно ще научи, че едно е изискването към него в детската група, друго вкъщи и съответно няма как да се очаква промяна в поведението. То винаги ще предпочита по-лесния вариант и усилено ще се бори за него. Детето има нужда от граници и правила, за да се адаптира бързо. По този начин то се

чувства сигурно и спокойно.

• Работа върху психическата адаптация на родителя за справяне със ситуацията „Детето ми тръгва на детска градина“.

• Предоставяне на родителите Правила за взаимоотношения с детето и „Меморандум на едно дете“. Обсъждане и разисквания по тях.

• Създаване на родителска група за подкрепа между майките, готови да споделят. Когато те обменят помежду си какво от това, което правят, помага на детето им, всяка майка ще научи повече работещи стратегии и в крайна сметка ще стигне до своята.

• Организиране на групови срещи с родителите за представяне, споделяне и усъвършенстване на прилаганите мерки по програмата.

<u>Очаквани резултати</u>: Родителите и учителите/мед. сестри дискутират очакванията, правилата и всичко около ежедневието на детето в детската градина/ясла.

Дейност 3: Регулярни посещения на детето заедно със своите родители в детската градина/ясла

Мерки:

• Родителят предварително води детето в детската градина за да прекара известно време в нея, когато другите деца от групата са на двора за да се запознае с тях и да играят заедно, а също да прекара време и с учителите/мед. сестри на групата. Отначало детето трябва да тръгне, когато му е най-интересно за да има желание да се върне.

• По преценка съвместно на родител и педагог (мед. сестра), този вид посещения са от 1 до 3 ч. в продължение на от 1 до 4 седмици в зависимост от индивидуалните потребности на детето.

• Детето се предразполага да спечели доверието на преподаватели/мед. сестри и обстановка.

• Ежедневни посещения в детската група/ясла, първоначално са в присъствието на родител по време на игрите и планираните занимания. Постепенно детето се включва и в други режимни моменти - излизане и игра на двора, миене на ръцете, плодова закуска, по-късно и обедното хранене.

• Постепенно родителят излиза за около половин до един час, докато детето свикне с факта, че родителят го няма за известно време, но бързо ще се върнете и няма да го изостави. Родителят е на близо, за да може, ако детето го потърси веднага да се отзове. Времето за престой постепенно се увеличава. Ако детето се успокои в рамките на 15 мин., раздялата се смята за успешна и разделите се увеличават като времетраене. Това са първите стъпки на самостоятелност на детето.

• Учителите/мед. сестри получат от родителите информация за режима, навиците на детето, с това, какво му харесва да прави и му доставя удоволствие и др. Това е важна информация, за да може учителят да реагира адекватно и да направи престоят на детето в детската група приятен и позитивен.

• Изготвяне на времеви график от учителите/мед. сестри, съгласуван с всеки родител за прием на детето в детската градина/ясла, така че в групата да няма много новоприети деца, което затруднява осигуряването на спокойна обстановка и индивидуален подход към новоприетото трудно-адаптиращо се дете.

• Спане в детското заведение - След като времето за раздяла се увеличава поетапно и детето е готово за по-дълъг престой, се оставя да преспи в заведението.

• Изцяло адаптиране на детето - детето се разделя самостоятелно и в добро настроение с родителя /възрастните/. По време на престоя в детската градина/ясла детето е спокойно. Може често да задава въпроси „кога и дали“ ще го вземат, но това са въпроси, с които то очаква да бъде потвърдена неговата сигурност. По време на занимания и игри разказва спокойно за своите родители. При тръгване от детската градина разказва с удоволствие какво се е случило там.

Очаквани резултати: Изграждане на позитивни впечатления за детската група и за престоя на детето в нея. Плавно и естествено адаптиране на детето в детската градина/ясла, с по-малко стрес.

Дейност 4: Приспособяване на детето към новите условия на социалната среда

Мерки:

• Разработване на диференцирани принципи и дейности при адаптацията на всяко дете на базата на впечатленията на учителя/мед. сестра от детето в подготвителния етап.

• Когато остане за първи път само в детската градина/ясла детето взема със себе любима вещ - играчка, възглавничка, одеалце или др., което да го успокоява и да му дава връзка с дома.

• Воденето на новоприетото дете в детската градина/ясла в началото да става преди идването на другите деца или малко по-късно от другите деца, за да може да му се обърне по-голямо внимание и учителката/мед. сестра да е изцяло на негово разположение.

• Учителят/мед. сестра да стимулира контакта му с други деца, да отвличат вниманието му след раздялата с родителя сутрин. Това може да стане със самостоятелна игра, разглеждане на книжки или дейност, която е любима на детето, докато се успокои и само започне да играе с другите деца.

• В началото към детето не се прилагат правилата и изискванията в детската група, докато свикне с обстановката и само последва децата в дейностите от организацията на деня в детската градина. Залага се на свободен график по време на престоя на детето в детската група.

• Подкрепа на детето по отношение на навиците му през първоначалния етап на адаптация.

• През деня, периодично учителят на групата/мед. комуникира с родителя и го запознава със състоянието на детето.

Очаквани резултати: Изградени хармонични и спокойни взаимоотношения между детето и обкръжаващата го среда в детската градина/яслата.

П Р О Г Р А М А

ЗА ВКЛЮЧВАНЕ НА РОДИТЕЛСКАТА ОБЩНОСТ В ДЕЙНОСТИТЕ НА ДЕТСКА ГРАДИНА № 40 „ПРОФ. Д-Р Г. АНГУШЕВ“

ОБЩА ЦЕЛ: Преодоляване до максимум негативните преживявания на деца, постъпващи в детската градина/ясла.

Конкретни (специфични) цели:

- Изграждане на семейна общност в рамките на детската градина.
- Създаване на условия за включване на семейството като партньор и съучастник в живота и дейностите на детската градина.
- Разчупване на стереотипи и използване на нови форми за пълноценно взаимодействие и сътрудничество между родители, деца и учители за постигане на обща цел и резултат.
- Взаимно опознаване, мотивиране и създаване на положителни нагласи.
- Посещаване на родителски срещи. Срещите се правят, за да се поговори с учителките /мед. сестри/ и с другите родители и да се вземат общи решения. Колкото по-открити и ясни са взаимоотношенията, толкова по-спокойни ще са децата.

Дейност 1: Споделяйки с родителите виждания, пътища за сътрудничество и взаимодействие, да се запознаят родителите с правилата и принципите на такъв тип взаимоотношения.

Мерки:

• Разработване на диференцирани принципи и дейности при адаптацията на всяко дете на базата на впечатленията на учителя/мед. сестра от детето в подготвителния етап и споделените от родителите индивидуални особености от развитието на детето.

Форми на участие и включване на родители:

■ ***Директни:***

- Срещи с отделни семейства и консултиране по тяхно желание във фиксирано за целта седмично време (индивидуални и групови консултации по определени теми).
- Срещи с отделни семейства по желание на учител/мед. сестра, нуждаещи се от съдействието на родителите.
- Индивидуални или групови срещи с родителите с предимно тренингов характер: тренинги, практикуми, дискусии: възможност за повишаване педагогическата култура и практическите

уменията на младите семейства за взаимодействие със своите деца.

- Ден на отворените врати - „Ден на християнското семейство“, спортни празници „Мама, татко и аз“, пролетни празници „Празникът на мама“.
- Празници и развлечения: превръщане на семейството в партньор и съмишленик на детето и детския учител/мед. сестра.
- Спортни празници: гарант за поддържане на положителна емоционална връзка между родителската общност и педагогическите екипи.
- Информационно табло за важна текуща информация.
- Общуване в социалните мрежи /Facebook, затворена група, Viber, WhatsApp и др./- гъвкавост при общуване, обмен на информация и споделяне на емоционални моменти от деня на детето в ДГ.
- Родителски постери, в които се излага информация за родителите.

■ ***Индиректни:***

- Анкетно проучване на проблемите, вълнуващи родителите и въпросите, на които биха желали да получат отговор.
- Формуляри за обратна връзка.

За насърчаване на нови, още по-адекватни стратегии на сътрудничество и взаимодействие на родители деца и учители ще търсим и ще разширим пътя на родителите към нас и техните деца и нашият път към тях. Ще създаваме допълнителни условия за сътрудничество между деца и родители за постигане на по-високо качество на детското обучение в предучилищна възраст. Ще търсим нови форми на съвместна дейност, които да удовлетворяват вътрешната потребност на децата от активност, общуване и изява съвместно с родителите им в условията на детската градина.

В детската градина детето е в нова социална среда - тази на връстниците му. Там то е равноправен член на тази среда и към него се отнасят с взискателност и изисквания като към всички членове на групата. В този контекст основна роля за успешното развитие на децата е психо-средата, психо-климата в групата. Отново водеща роля има учителят/мед. сестра.

Трябва да се стараем да развием у малкия човек чувство за взаимопомощ, работа в група и колектив, за етични взаимоотношения и за спазване на определени норми и правила на поведение. Този фактор е гарант за успешното адаптиране на детето за новата роля в обществото.

Очевидно и детската градина и семейството притежават своя собствена атмосфера и значимост за детското развитие, която не може да се компенсира от другата. Независимо от доказаните възпитателно-социализиращи предимства, от изключителна важност е те да се

допълват разумно и да си взаимодействат, за да бъде детското обучение качествено и развиващо.

Времето доказва, че решаването на всеки социален проблем изисква подход на сътрудничество. В този смисъл, каквато и концепция да бъде разработена за работа с родителя, тя не би била ефективна, ако не заложим на диалога, изграден на взаимно доверие между общуващите страни.

На детската градина, като първата социална единица, в която попада детето извън семейството, се пада отговорността да положи основите на реално, ефективно, научно обосновано сътрудничество с родителите. Това означава, че едно от водещите й направления трябва да бъде своевременно, целенасочено, технологично организиране на процеса на взаимодействие в системата детска градина семейство. Това взаимодействие е организиране и провеждане от детската градина система от дейности, насочени към обогатяване и усъвършенстване на психолого-педагогическата култура на родителите и хуманизиране на възпитателните нагласи към детето. Познаването от педагогическия екип на проблемите, с които се сблъскват родителите от различни модели семейства при възпитанието на децата, е основата, върху която могат да се разработват индивидуални, диференцирани и комплексни подходи за подкрепа и облекчаване на родителите при решаването на специфични задачи във възпитателния процес.

Приема се идеята за оптимизиране на взаимодействието детска градина семейство, семейството се разглежда като фактор за потенциално позитивно влияние върху детето, но в процеса на сътрудничеството то не се интерпретира като равностоен субект, а по-скоро като обект на въздействие от страна на детската градина. Перспективите за усъвършенстване на взаимодействието зависят до голяма степен от отношението на семейството към образователно-възпитателния процес в детската градина.

Актуална е задачата за диференциране на конкретни типове поведение на родителите, обособяващи съответни модели на взаимоотношения с детето и модели на поведение спрямо конкретни педагози и детската градина като групов образователен субект.

Могат да се посочат някои особености на взаимодействието. Взаимодействието между детската градина и семейството в практически план се възприема като педагогическа просвета, а не като педагогическо образование на родителите, като направляващи въздействия от страна на детската градина към семейството. Следствието е липсата на обратна връзка с родителите и непълноценното използване на възможностите на семейното възпитание. Реализацията на актуалната задача за оптимизиране на взаимодействието детска градина семейство предполага проучване на представите на родители и педагози за себе си и едни за други, за отношението им към формите, методите и средствата на сътрудничество. Това е така, защото реалните сфери на

сътрудничество са свързани ситуативните поводи относно поведението на детето в рамките на деня (режим, занимания, успехи, проблеми, конфликти с връстниците) и организационните форми (какво да се научи и донесе от дома).

Позициите на родителите относно потенциалните сфери на взаимодействие с детската градина са свързани именно с желанието за общуване по такива поводи.

Педагозите/ медицинските сестри и родителите трябва да работят заедно, за да развиват сътрудничеството помежду си. Общуването, уважението, приемането на различията и интересите на детето формират основите на добрите взаимоотношения. Родителите имат нужда от познания за развитието на детето си, защото те ще им помогнат да придобият реална представа за него. Родителите трябва да се насърчават, за да са по-заинтересовани от възпитанието и обучението на детето си.

Детската градина и домът са тясно свързани помежду си, затова, колкото по-добре общуват помежду си, толкова е по- голяма подкрепата, която получава детето, за да натрупа положителен познавателен опит.

Моделът за адаптация на децата при първоначалното им постъпване в детската ясла/градина към ДГ № 40 е обсъден и приет на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 1/18.09.2026г.